

עקידת יצחק (א):

"הלכות היום" של ראש השנה

Akedat Yitzhak (1)

The Akedah as the Torah Reading for Rosh haShanah

(1) משנה כתב יד קאופמן מגילה ג:ז-ח

בפסח קוראים בפרשת מועדות שבתורת להנים.

בעצרת, שבעה שבועות.

בראש השנה, בחדש השביעי באחד לחודש...

שנ': וידבר משה את מועדי אל בני ישראל, מצותן שיהו קורין כל אחד ואחד בזמנו.

(2) תוספתא מגילה ג:ה-ו

ה. שואלין הלכות הפסח בפסח, והלכות עצרת בעצרת, והלכות החג בחג. בבית הועד, שואלין בהלכות הפסח

קודם לפסח שלשים יום, רבן שמעון בן גמליאל אומ' שתי שבתות. יום טוב הראשון של פסח, קורין בפרשת

הנף שבתורת כהנים, ושאר כל ימות הפסח מדלגין מעניינות הפסח הכתובין בתורה. בעצרת, שבעה שבועות ויש

אומ', בחדש השלישי.

ו. בראש שנה, דבר אל בני ישראל בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון, ויש או', וה'פקד את שרה.

(3) מגילה לב ע"א

משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום

הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

(4) מגילה דף לא עמוד א

ת"ר בפסח קורין בפרשת מועדות ומפטירין בפסח גלגל

והאידנא דאיכא תרי יומי יומא קמא בפסח גלגל ולמחר בפסח יאשיהו.

ושאר ימות הפסח מלקט וקורא מענינו של פסח

מאי היא אמר רב פפא מאפ"ו סימן.

יום טוב האחרון של פסח קורין ויהי בשלח ומפטירין וידבר דוד

ולמחר כל הבכור ומפטירין עוד היום.

אמר אביי והאידנא נהוג עלמא למיקרי משך תורא קדש בכספא פסל במדברא שלח בוכרא.

בעצרת שבעה שבועות ומפטירין בחבקוק

אחרים אומרים בחדש השלישי ומפטירין במרכבה

והאידנא דאיכא תרי יומי עבדינן כתרוייהו ואיפכא.

בראש השנה בחדש השביעי ומפטירין הבן יקיר לי אפרים

ויש אומרים וה'פקד את שרה ומפטירין בחנה

והאידנא דאיכא תרי יומי,

יומא קמא כיש אומרים

למחר והאלהים נסה את אברהם ומפטירין הבן יקיר

(5) בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשה סד ד"ה (ג) גור בארץ
גור בארץ הזאת אמר ר' הושעיה את עולה תמימה,

מה עולה תמימה אם יצאת חוץ לקלעים היא נפסלת אף את אם יצאת חוץ לארץ את נפסל.

(6) מדרש אגדה (בובר) בראשית פרק כב ד"ה [יד] ויקרא אברהם
ויקרא אברהם את שם המקום ההוא ה' יראה. שיראה המקום כאילו שחטתי בני לפניך:

היום בהר ה' יראה. מחר שיבואו בניו של יצחק להתפלל לפניך תמחול להם על עונותיהם:

יראה. יראה לפניך כאילו אפרו של יצחק צבור לפניך ותמחול להם.

מכאן אמרו שראש השנה היה בזמן שנעקד יצחק:

(7) מדרש אגדה (בובר) ויקרא פרק כו ד"ה [מב] וזכרתי את
ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. ביצחק לא נאמר זכירה,
לפי שאפרו של יצחק נזכר לפני הקב"ה תמיד, ואין צריך לומר זכירה, שכבר זכור ועומד...

(8) ראש השנה טז ע"א

אמר רבי יהודה משום רבי עקיבא

מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח

מפני שהפסח זמן תבואה הוא

אמר הקדוש ברוך הוא:

הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות.

ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת

מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא

אמר הקדוש ברוך הוא:

הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן.

ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג

אמר הקדוש ברוך הוא:

נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה

ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות

מלכיות כדי שתמליכוני עליכם

זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה

ובמה בשופר

אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל?

אמר הקדוש ברוך הוא:

תקעו לפני בשופר של איל

כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם

ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני

העלילה בהקשר הרחב

(9) בראשית כא-כב

(א) וְהָיָה פֶקֶד אֶת־שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר: (ב) וַתְּהִי וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֶּן לִזְקֻנּוֹ לְמוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים: (ג) וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת־שֵׁם בְּנֵוֹ הַנּוֹלֵד לוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָהּ לוֹ שָׂרָה יִצְחָק: (ד) וַיִּמָּל אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנֵוֹ בְּרִשְׁמוֹנָת יָמָיו כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים: (ה) וַאֲבָרָהָם בְּרִמְאֵת שָׁנָה בְּהוֹלֵד לוֹ אֵת יִצְחָק בְּנֵוֹ: (ו) וַתֹּאמֶר שָׂרָה צִחֶק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כֹּל־הַשְּׂמֵעַ יִצְחָק־לִי: (ז) וַתֹּאמֶר מִי מִלֵּל לְאַבְרָהָם הַיִּנְיָהּ בָּנִים שָׂרָה כִּי־יָלְדָתִי בֶּן לִזְקֻנִּי: (ח) וַיִּגְדַּל הַיֵּלֶד וַיִּגְמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גָדוֹל בְּיוֹם הַגְּמֹל אֶת־יִצְחָק: (ט) וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת־בְּרִיָּהּ הַמְצִינָה אֲשֶׁר־יָלְדָה לְאַבְרָהָם מִצְחָק: (י) וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גֵּרְשׁ הָאֵמָה הַזֹּאת וְאֶת־בְּנָהּ כִּי לֹא יִרְשׁ בְּרִיָּהּ אֵמָה הַזֹּאת עִם־בְּנִי עִם־יִצְחָק: (יא) וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אֹדֶת בְּנֵוֹ: (יב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם אֲלֵי־רַע בְּעֵינֶיךָ עַל־הַנָּעַר וְעַל־אֲמָתְךָ כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַיךְ שָׂרָה שְׂמַע בְּקוֹלָהּ כִּי בִי־צָחֶק יִקְרָא לָךְ זֶרַע: (יג) וְגַם אֶת־בְּרִיָּהּ אֵמָה לְגוֹי אֲשִׁימוּנִי כִּי זֶרַעךָ הוּא: (יד) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבֹקֶר וַיִּקְחֶלֶם וַחֲמַת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל־הָגֵר שֵׁם עַל־שְׂכָמָהּ וְאֶת־הַיֵּלֶד וַיִּשְׁלַח וַתֵּלֶךְ וַתֵּתֶנּוּ בַּמִּדְבָּר בְּאֵר שָׁבַע: (טו) וַיָּבֹלּוּ הַמַּיִם מִן־הַחֲמַת וַתִּשְׁלַךְ אֶת־הַיֵּלֶד תַּחַת אֶת־הַשִּׁיחַ: (טז) וַתֵּלֶךְ וַתִּשָּׁב לָהּ מִנְּגֵד הַרְחֵק מִמִּטְחָו קִשְׁתָּהּ כִּי אָמְרָה אֶל־אַרְאֶה בְּמוֹת הַיֵּלֶד וַתִּשָּׁב מִנְּגֵד וַתִּשָּׂא אֶת־קֶלְהָ וַתִּבְכֶּה: (יז) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנָּעִר וַיִּקְרָא מִלֵּאךְ אֱלֹהִים אֶל־הָגֵר מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מִהֲלַךְ הָגֵר אֶל־תִּירָאִי כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל־קוֹל הַנָּעַר כַּאֲשֶׁר הוֹאֵשׂ: (יח) קוּמִי שְׂאִי אֶת־הַנָּעַר וְהַחַיִּיקִי אֶת־יֶדְךָ בּוֹ כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׁימוּנִי: (יט) וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרָא מַיִם וַתֵּלֶךְ וַתִּמְלֹא אֶת־הַחֲמַת מַיִם וַתִּשָּׂק אֶת־הַנָּעַר: (כ) וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנָּעַר וַיִּגְדַּל וַיִּשָּׁב בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רַבָּה קִשְׁתָּהּ: (כא) וַיִּשָּׁב בַּמִּדְבָּר פָּאֵרָן וַתִּקְחֶהּ לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאַרְצַּי מִצְרַיִם:

(כב) וַיְהִי בַעֲת הַהִוא וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכָל שַׂר־צָבָאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמָּךְ כָּל־אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה: (כג) וַעֲתָה הִשְׁבַּעָה לִּי בְּאֵלֵהֶם הֵנָּה אֲסִיתֶשְׁקֶנּוּ לִי וּלְגִנִּי וּלְגַבִּי בְּחֶסֶד אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעַם־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־גִּדְּתָהּ בָּהּ: (כד) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֲנֹכִי אֲשָׁבַע: (כה) וְהוֹכַח אַבְרָהָם אֶת־אַבְיִמֶלֶךְ עַל־אֲדוּתָהּ בְּאֵר הַמַּיִם אֲשֶׁר גָּזַל עַבְדִּי אַבְיִמֶלֶךְ: (כו) וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְגַם־אַתָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וְגַם אֲנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי בְּלִתִּי הַיּוֹם: (כז) וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן לְאַבְיִמֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית: (כח) וַיָּצֵב אַבְרָהָם אֶת־שֶׁבַע בְּבִשְׁתֹּת הַצֹּאן לְבִדְהָן: (כט) וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מַה הֵנָּה שֶׁבַע בְּבִשְׁתֹּת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבִדְהָנָה: (ל) וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שֶׁבַע בְּבִשְׁתֹּת תִּקַּח מִיָּדִי בַּעֲבוּר תַּהְיֶיהָ לִּי לְעֵדָה כִּי חֲפָרְתִּי אֶת־הַבָּאָר הַזֹּאת: (לא) עַל־כֵּן קָרָא לְמָקוֹם הַהוּא בְּאֵר שָׁבַע כִּי שָׁם נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵיהֶם: (לב) וַיִּכְרְתוּ בְרִית בֵּין־הֶם בְּבָאָר שָׁבַע וַיִּקַּם אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכָל שַׂר־צָבָאוֹ וַיִּשְׁבוּ אֶל־אַרְצָם פְּלִשְׁתִּים: (לג) וַיֵּטַע אֶשֶׁל בֵּבְאָר שָׁבַע וַיִּקְרָא־שֵׁם בֵּשֶׁם ה' אֵל עֹזֶלָם: (לד) וַיִּגַּר אַבְרָהָם בְּאַרְצַי פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים:

(א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַהֲאֱלֹהִים נָסָה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: (ב) וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אֶהְיֶה אֶת־יִצְחָק וְלֹךְ־לָךְ אֶל־אַרְצֵי הַמִּדְבָּר וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֵלָה עַל אֶתֶר הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֵלַיךְ: (ג) וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם בְּבֹקֶר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת־חֲמֹרֹו וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נַעֲרָיו אֹתוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנֵוֹ וַיִּבְקַע עֵצִי עֵלָה וַיִּקַּם וַיִּלֶּךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים: (ד) בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֶק: (ה) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמֹר וְאַנִּי וְהַנָּעַר נִלְכֶּה עַד־פֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁכַּח אֵלֵינוּ: (ו) וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֵצִי הָעֵלָה וַיִּשֶׁם עַל־יִצְחָק בְּנֵוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכָלָת וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: (ז) וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִי וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הֵנָּה הָאֵשׁ וְהַעֲצִים וַאֲנִי הִשָּׁה לְעֵלָה בְנִי וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: (ט) וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים וַיָּבִין שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֵךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנֵוֹ וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: (י) וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכָלָת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנֵוֹ: (יא) וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאךְ ה' מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: (יב) וַיֹּאמֶר אֶל־הַנָּעַר וַאֲלֵת־עַשׂ לוֹ מֵאוֹמֶה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יֵרָא אֱלֹהִים אֵתָּה וְלֹא חֲשַׁבְתָּ אֶת־בְּנִי אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי: (יג) וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה־אֵיל אַחֵר נֹאחַז בְּסָבֵךְ בְּקִרְיָנוֹ וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֵלָה תַּחַת בְּנֵוֹ: (יד) וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא ה' יֵרָאָה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהָר ה' יֵרָאָה: (טו) וַיִּקְרָא מִלֵּאךְ ה' אֶל־אַבְרָהָם שְׁנֵית מִן־הַשָּׁמַיִם: (טז) וַיֹּאמֶר כִּי נִשְׁבַּעְתִּי נֹאסֶה־ה' כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חֲשַׁבְתָּ אֶת־בְּנִי אֶת־יְחִידְךָ: (יז) כִּי־בִרְכָךְ אֲבָרְכְךָ וְהִרְבָּה אֶרֶבָה אֶת־זֶרַעְךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָחֹל אֲשֶׁר עַל־שִׁפְתֵי הַיָּם וַיִּרְשׁ זֶרַעְךָ אֶת־שַׁעַר אֲיִבּוֹ: (יח) וְהִתְבָּרְכוּ בְּזֶרַעְךָ כָּל גּוֹי הָאָרֶץ עֲקֹב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי: (יט) וַיִּשָּׁב אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיִּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בָּאָר שָׁבַע וַיִּשָּׁב אַבְרָהָם בְּבָאָר שָׁבַע:

(כ) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הֵנָּה יָלְדָה מִלְכָּה גַם־הוּא בָּנִים לְנַחֲוֹר אַחִיךָ: (כא) אֶת־עֵוֹן בָּכָר וְאֶת־בְּרָא אַחִיו וְאֶת־קִמְוֹאֵל אָבִי אָדָם: (כב) וְאֶת־פֶּשֶׁד וְאֶת־חֹז וְאֶת־פֶּלֶשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֶת־בְּתוּאֵל: (כג) וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת־דְּבָרָה שְׂמִנָּה אֵלֶּה יָלְדָה מִלְכָּה לְנַחֲוֹר אַחִי אַבְרָהָם: (כד) וּפְלִיגְשׁוֹ וְשִׁמְהָ רְאוּמָה וַתֵּלֶד גַּם־הוּא אֶת־טֶבַח וְאֶת־זָחַם וְאֶת־תַּחַשׁ וְאֶת־מַעֲכָה: